

SLOVENEK.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejeman veljá: Za celo leto predplačan 15 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl., za en mesec 1 gl. 40 kr.

V administraciji prejeman veljá: Za celo leto 13 gl., za pol leta 6 gl. 50 kr., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. V Ljubljani na dom pošiljan veljá 1 gl. 20 kr. več na leto. — Posamezne številke veljajo 7 kr.

Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2.

Naznanila (inzerati) se sprejemajo in veljá tristočna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat: 12 kr., če se tiska dvakrat: 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniški ulici h. št. 2.

Izhaja vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 206.

V Ljubljani, v petek 10. septembra 1886.

Letnik XIV.

Rus in Anglež.

Kdor bi se vstopil na Balkan, recimo na kako bolgarsko višavo, ter bi ondi opazoval diplomatično borbo med Anglijo in Rusijo, prišel bi nehoté do primere: Rus in Anglež sta, kakor dva krepka kmetska fanta, ki se za kar si že bodi — mečeta. Sedaj vidiš tega sedaj zopet onega spodaj, kakor ravno nanese sreča in osobna spretnost. Kdor zná bolje zavirati, kdor je večji mojster v spodbijanji, tisti ostane navadno na vrhu, nasprotnik pride pa podenj. Dokler je bila evropejska diplomatična gospôda v Carigradu pri zeleni mizi zbrana in je ondi gledé bolgarskega in kasneje grškega vprašanja svoje moči brezvspešno napenjala, mislil si je opazovalec na Balkanu: aha, sedaj-le je Anglež Rusa polomastil. Ko je moral Battenberg čez mejo, sprijeta sta bila Rus in Anglež v drugič in tedaj je bilo videti, kakor da bi bil Anglež spodaj in Rus na vrhu. Ni dolgo trajalo, komaj dobre tri dni, kar se čuje: knez se vrača, Rus in Anglež sta se sprijela in Rus se je zvalil po zemlji. Kostí si pri tem ni prav nič polomil, kajti že sta zopet oba kvišku, in kakor sedaj na Bolgarskem ura kaže, vrgel bo Rus Angleža in to menda še precej trdo; kajti John Bull to že čuti in — zabavlja. Njemu ni všeč, da Avstrija in Nemčija, ki ste tudi precej trdni in bi lahko pomagali, če bi hotli, kar križem rok gledate, kako se ona dva pulita. John Bull se ne meče za svojo čast, ako je Rusa na „korajžo“ poklical, temveč za čast skupne Evrope, tako trdijo v Angleških krogih. Vtemeljiti pa to trditev s tem skušajo, da Rusija preveč proti iztoku sili in da ji je prav zaradi tega treba pokazati, kolikor se dá odločno mejó: do sem-le in ne dalje! Ker se John Bull nadja, da ga bo sedaj Rus na tla posadil, zahteva toraj indirektno pomoči od Avstrije in Nemčije, zatrjevajoč jima, da so tū njune koristi še zdatno bolj prizadete, kakor pa angleške. Če njima stvar sama na sebi ni več mari, kakor da ste križem rok le gledat prišli, se pa tudi sam ne bo več trudil. Potem naj pa Rus le dela, kar mu drago. Da John Bull to vse le govori, ker je dan še vedno

precej dolg in mož v tem trenutku v resnici ne vé kaj boljšega delati, je vendar na prvi pogled očitno. Če bo res tudi on roke križem dejal in samo od daleč gledal, kako bo Rus po Balkanu plesal, ni prav nič verjetno, ker je John Bull silno oprezen na to, kdo da bo dobil prvo besedo ob zlatem rogu. Ljubosumnost zaradi prvenstva v Aziji, zaradi ktere ga si bodeta naša dva junaka tudi še v lase skočila — preje ali pozneje — spodžiga Angleža tudi v Evropi, da ne more mirno spatí.

Čegav vpliv da bode nemara že čez nedolgo na Balkanu, zlasti ob Bosporu prevagoval, pač ni težko vganiti; prav tako je pa tudi mogoče, da se bo to še le po silnem in krvavem boji med Anglijo in Rusijo določilo. Če do tega pride, bo to odločilni korak, in naj se taisti že obrne na katero stran koli, ob enem silnega pomena za prvenstvo v Aziji, kjer bi bilo sicer za oba dosti prostora in pa še za dva taka, ko bi ljudje pamet imeli in pa dar božji, da bi ne bili grabežljivi volkovi v človeški koži. In da bo skoraj gotovo do omenjenega odločilnega koraka prišlo, za to bodo že angleški časnikarji skrbeli, ki že sedaj Salisbury-ja dražijo, da naj vendar ne bo taka „mila Jera“, kakor je bil svoje dni Gladstone. Rusi so Angležem Batumsko luko pred nosom zaprli, Angleži so le nekoliko pogodrnjali za to prejetó zaušnico, ter so prav po evangelijski takoj še drugo lice nastavili, da naj bi jih Rusija počila po njem. Le-ta si pa tudi ni dala dvakrat veljevati in jih je v resnici jako občutljivo oplazila — v bolgarskih homatijah. Kaj takega — tako modrujejo angleški listi, Salisbury vendar ne bo meni nič, tebi nič potrpežljivo prenašal, temveč se bo znal maščevati za prejetó razžalenje, kakor se to narodu à la Angleži spodobi. Vederemo!

Kaj pa Turčija nasproti vsem tem komedijam? No to Vam je pa v resnici pravi Job na svojem gnoji. Na petah sedi, iz čibuka puši in pravi „kismet!“ Naj bo, kakor hoče. Ker dobro ve, da sama ni za nobeno rabo več, si misli, naj se le drugi za me pulijo, če se hočejo. Huje in dalje ko se bodo pulili, trdneje bom stala in se dobro imela. Angleži si sicer mnogo prizadevajo, da bi Turčijo na svojo

stran zvalili, obetajo ji to in ono, vabijo jo ob enem na visoki porti in v palači. sreče pa prave le nimajo. Turčija na vse to jako udano in popolnoma hladno odgovarja; „kismet!“ Tudi so ji Angleži že svetovali, da naj bi se Rusom na jezo, kar se dá sprijaznila s knezom Battenbergom, ktere ga naj bi vzela pod svojo varstvo. Toda Turčija je slepa in gluha za vse tako prigovarjanje John-Bullovo, ker morda sama slutí, da bi ji to lahko od ruske strani sapo zaprlo, ali pa so ji Rusi to vže razumeti dali. Da je tak položaj jako neprijeten, razume se samo po sebi; da je jako nevaren, to pa visoka porta najbolje vé. Za to pa skuša odgovornost od sebe in na pleča drugih odvaliti, kar misli da bo s cirkulari dosegla, ktere v gotovih presledkih velesilam pošilja, češ: „vi gori glejte!“ Da je Turčija ravno sedaj tako malomarna postala, ko bi morala največjo delavnost razvijati, kajti vse sedanje homatije na Balkanu pojdejo razven Bolgarije njej samej še najbolj do živega, naj se velesilam zahvali v prvi vrsti, v drugi vrsti pa svoji lastni nemarnosti. Ko so se tam doli homatije pričele, napisali so na visoki porti okrožnico v tem smislu, kaj da se namreč godi in so jo velesilam razposlali. Velevlasti so na tisto odgovorile, toda tako splošno in površno, da se je že na prvi pogled razvidelo, da pričakujejo prvega odločnega koraka od Turčije same. Sedaj bo pa treba kaj storiti, rekla je Turčija in se je prav pošteno proti nameravanemu smotru zaletela. Pisala je zopet okrožnico velesilam, da bi bila po njenih mislih kaka zopetna konferenca še najboljši pripomoček, s katerim bi se nastali neredi vdušili. Tej nakani so se vstavili Rusi in Angleži, češ, kaj hočemo zopet s konferenco, ker še nismo pozabili, kaj da smo na oni dosegli. To je pa Turčijo tako poparilo, da je rekla: „Pa sami delajte, kakor Vam drago“; vsedla se je na pete, zapalila si je čibuk in sedaj pa malobrižno gleda, kaj da ji „kismet“ sam prinese. Če se le Rus in Anglež, kedar se bota poslednjič sprijela, ne bodeta oba tako zavalila na njo, da jo bodeta vdušila. Če jo, naj jo le, saj pritožila se ne bi drugače, kakor če bo k večemu rekla: „kismet!“

LISTEK.

Iz malega sveta.

(Črtice o Ljubljanski deški sirotišnici.)

(Dalje.)

II. Služba božja.

Že zgoraj sem rekel, kako pomenljiva da je vera za odgojo. Pristaviti pa moram, da meni se ne zdi vera samo pomoček za izgojo, naj bi bil ta pomoček še tako vspesen in močen, ampak vera je dolžnost in naklada dolžnosti, za ktere mora otroka pripravljati izgoja. Vera ni le pomoček pri izgoji, ampak h krati in zlasti — namen. Dobra izgoja mora narediti iz otrok dobre vernike. Zato se morajo oni vaditi v božji službi, da jo bodo tudi pozneje radi obiskovali, seveda tudi zato, ker jih že sedaj dolžnost veže. Ne morem si drugače misliti, kakor da mora imeti služba božja v tem zavodu prvo mesto. Zato pa se tudi obrača na službo božjo največa skrb. Ona je središče življenja v zavodu. Vse veselice in zabave morajo na kak način združene biti s kako

cerkveno slovesnostjo. — Ni mi treba še le praviti, da je tukajšna deška sirotišnica gledé službe božje zelo srečna, ker ima krasno hišo božjo, — kapelo Matere Božje. O tej kapeli, o njenem zidanju in dopolnjevanju dalo bi se marsikaj zanimivega poročati. Pa sedaj oglejmo si samo službo božjo!

Vsako jutro se sliši po spodnjih Polanah čvrsto zvonjenje malega kapelinega zvona, ki vabi k sv. maši. V letnih mescih, izvzemši počitnice, zvoní četrt ure po petih, druge čase pa pol ure pozneje; ob nedeljah in praznikih je božja služba celo uro pozneje, kakor ob delavnikih in sicer zato, ker se dovoli dečkom ob teh dneh nekoliko več počitka. — Kmalu potem, ko je odzvonilo, pridejo dečki lepo razvrsteni v kapelo, kar je otrokom bolj primerno, kakor da bi šli vsak zase. Po prvem načinu se bolje navadijo spoštovanja do svetega kraja in potrebne dostojnosti. Na dostojno obnašanje v kapeli se obrača velika pozornost, kar je zaradi razmišljenosti in nemirnosti otrok zelo potrebno. Ko so vsi prišli na svoje odločene prostore in pokleknili po klopeh, tedaj začne njih duhovni vodnik jutranjo molitev, katero vsi za njim glasno molijo. V kratkih umevnih stavkih so izražene prošnje otroškega srca, trdni sklepi in go-

reče želje za blagor dobrotnikov. Molitev za dobrotnike se ponavlja opoldne in zvečer in tudi ob drugih prilikah ima prvo mesto. S tem se dobrotnikom duhovno povračujejo njihove dobrote in otroci sami se navadijo prelepe čednosti — hvaležnosti. — Med jutranjo molitvijo se gre duhovnik-vodnik napravljat, da zamore takoj po molitvi pristopiti k altarju in opraviti najsvetejšo daritev. Nekaj sv. maš se opravi za vse dobrotnike skupaj, tū pa tam pa še za posamezne dobrotnike. — Vsak dan se daruje sv. maša v domači kapeli in vsak dan so toraj dečki spodbujani, da molijo, da spoznavajo pomen daritve sv. maše in pridobijo močno nagujenje za najsvetejšo opravilo.*)

V kapeli je vedno shranjeno sv. Rešnje Telo. Tik stanovanja za dečke torej stanuje tudi Zveličar sam. Ako je imel on toliko ljubezen do človeškega rodu, da je hotel vedno biti med nami, je naša dolžnost, da smo tudi mi radi v družbi z Zveličarjem. Kdo ne vé, da je češčenje sv. Rešnjega Telesa najlepša, najprijetnaša in tudi najbolj spodbudna stran v katoliškem bogočastju? Zato je tudi imenitna skrb

*) Kaka redka izjema se utegne primeriti le o počitnicah.

Politični pregled.

V Ljubljani, 10. septembra.

Notranje dežele.

Državni zbor je pred durmi. Konec tega meseca se snide, to je gotovo. Ali bo sedanja večina v bodočem zasedanju kaj več sreče imela, ali nam bo kaj več priborila, kakor do sedaj? to pa še ni gotovo. Toliko pač že danes lahko rečemo, da če ne bo nasproti vladi več odločnosti kazala in strogeje postopala, v bodočnosti morda niti toliko ne bomo dobili, kakor smo dosedaj, če prav sad dosedanjih priboritev tudi ni kdo vé kaj vredn. Desnica se mora vladi krepko postaviti pri svojih zahtevah, potem bo že kaj dosegla; propadla zaradi tega še ne bo, če ne pojde kakemu Lienbacherju na limance, ktere ji v novjšem času povsod nastavlja. Posebno letos bo jako vgodna prilika, kedar se prične pogodba z Ogersko, da bo desnica vladi svoje stališče prav odločno pokazala in tirjala, kar ji gré, kakor to dela navadno levica. Ministerstvo si bo pač dvakrat pa tudi trikrat premislilo, ali naj se res popolnoma na levo nagne, če bi desna hotela preveč samostavno postopati, ali pa naj ji dovoli, česar ta želi. Kajti, kakor hitro bi se res nagnilo na ono stran, odleteti bi morali takoj nekteri ministri, kakor so: Pražak, Dunajevski, Falkenhayn in morda tudi Kalnoky in Taaffe sam. To bi bilo pa toliko, kakor samomor Taaffejevega kabineta. Sicer je tu tudi še druga rešitev možna — in ta bi bila, da se mesto kabineta razruši državni zbor. Če bi se ob enem spremenil tudi volilni red, bi prav nič ne škodovalo, če gré sedanji državni zbor na drobne kosce, da bi se iz njegovih razvalin dvignil boljši in lepši, ki bi za prave narodno-gospodarske koristi svojih narodov bolje skrbel, kakor sedanji. Desnica je vladi do sedaj še vsako uslugo storila, ktero si je vlada le pozelela, prav zaradi tega zdi se nam opravičena, da tudi za-se kaj zahteva od vlade. In vlada, če ima oči na pravem mestu, tudi ne bo rok križem držala, temveč bo dovolila, kar ji bo največ mogoče. Za to mora pa desnica tudi zahtevati, kar ji bo največ mogoče, da si vsaj nekaj pribori.

Vrl mož **knez Alfred Lichtenstein** odložil je svoj mandat za državni zbor, ker mu gospodarstvo na njegovih zemljiščih ne dovoljuje več potrebnega časa za vspešno politično delovanje. Vsaj tako je knez Alfred svojo odpoved vtemeljil, da če bi hotel še na dalje v državnem zboru ostati, bi moral eno ali drugo zanemarjati. Trpelo bi namreč preveč njegovo gospodarstvo, če bi svojo popolno pozornost državnemu zboru obračal; če bi pa narobe delal, bi pa svoje dolžnosti kot vesten poslanec ne spolnoval. Vesten poslanec je pa knez Alfred Lichtenstein do sedaj bil, to se mu mora pripoznati. Ud državnega zbora poslanske zbornice je bil, od kar je prišel Taaffe na krmilo in vedno smo ga videli v prvi vrsti nevstrašnega zagovornika katoliških in konservativnih načel. Njegovo zagovorništvo je imelo tem več veljave, ker zavzema knez visoko socialno stopinjo in je tudi na vrhuncu izobraženosti, kar vse mu je v državnem zboru jako na hvalo hodilo. Knez je namreč v prvi vrsti politično silno in temeljito izobražen, poleg tega jako izboren in spreten govornik. K obema tema lastnostima pridružili se pa še njegovo neomahljivo pravo katoliško prepričanje, ktero ga je ob vsaki priliki spodbujalo, da se je nevstrašljivo potezal za pravice katoliške Avstrije in katoličanov. Prav res je toraj škoda takega moža, da zapusti poslansko zbornico, kjer jih tam res nimamo preveč. Značiti pa nada nekterih ni prazna, da bi ga volilci vendar-le še preposlili, prevzeti vnovič poslanski mandat, če bi ga zopet izvolili. Da bi ga radi zopet izvolili, o tem niti dvoma ni, kajti takih mož, kakor je knez Lichten-

stein, tudi med Nemci nimajo za vsakim voglom na izbero. Voditeljstvo njegovega kluba prevzel bo menda brat njegov, princ Alojzij Lichtenstein, če se članovi vsled odpovedi kneza Alfreda in vsled Lienbacherjevega rovanja ne bodo rajši odločili za zopetno spojitve s Hohenwartovim klubom, kar bi bilo konečno v resnici še najbolje.

Iztočno-rumelijski prevrat lanskega leta bil je vzrok, da **Bosna in Hercegovina** vže niste de jure et facto avstrijski pokrajini, kakor se to spodobi. Spodobil bi se dejanski priklop iz raznih vzrokov. Prvi in najvažnejši je ta, ker smo za omenjeni deželi tolikaj mladega življenja žrtvovali in že tolikaj milijonov vanje vtaknili, ktere povrniti nam niče ne more drugače, kakor da si dežli vzamemo. Dalje je narodno gospodarstvo v zasedenih deželah pod perutami avstrijskega orla v resnici tako napredovalo, da si mora vsak pametno mišleči človek le želeli, da zasedeni pokrajini za vedno ostanete v gospodarskih rokah, v kterih ste sedaj. Dalje si vendar ne boče nihče domišljeval, da smo šli morda mi komu drugemu v Bosno in Hercegovino po kostanj v žrjavico. No, tako neumni vendar nismo, da bi mi posteljlo greli, sosed bi pa prišel in se vanjo vlegel. To vendar že sama zdrava pamet zahteva, da naj tisti ondi ostane, kdor si je ležišče pogrel. Konečno se je pa treba tudi še ozreti na želje prebivalstva. Gledé tega pa pač lahko rečemo, da si vse kar od kraja želi pod Avstrijo ostati, izvzemši morda kak zagrižen razkolenik ne, ker ga srce preko Drine v Beligrad vleče. Vse to na to kaže, da zasedanje se bo v kratkem času umaknilo pravemu priklopu.

Vnanje države.

Na **Ruskem** se nad šotori izvoljenega ljudstva božjega že zopet zbirajo črni oblaki in ne bo dolgo, da se bo zopet čul obupen krik po Evropi, krik, ki je posledica tiste fanatične želje: „Njegova kri naj pride čez nas in naše otroke.“ Skoraj bo že devetnajststo let, odkar se je tista nedolžna kri razlila na svet, prokletstvo, ki je žide iz tiste po nedolžnem prelite krvi po njihovi lastni želji zadelo, se pa še vedno čuti. Vsako leto se pomladi in nikdar ne izmrje, kakor židovski rod sam tudi ne. V Petrogradu so tega rodú potomcev nedavno 50.000 glav našteali in je pri tem številu Ruse mrz spreletel. „Preveč jih je“, so rekli, „in venkaj morajo!“ Zopet jih bodo jeli v večjem številu izganjati, ob enem jim bodo pa pot prepregli v vse administrativne službe, kamor se od sedaj na dalje ne bo noben žid več sprejel. Ta odlok raztezal se bo pa tudi še celo na zasobne službe. Izgnali se bodo tudi vsi tisti židje, ki so sicer pri gospóski vpisani za rokodelce, pa še svoj živ dan niso nikdar sami za rokodelstvo prijeli, kakor tudi vsi židovski kramarji in starinarji, ki se z goljujko žive svoje blago po cestah ponujajoč. Ob enem naročilo se je rokodelskemu uradu, da naj v bodoče pri židih bolje gleda na rokodelsko sposobnost, ako bi taisti želeli kakí rokodelski zadrugi pristopiti, ter naj nikdar ne trpi, da bi židje in kristijani skupaj v eni delalnici delali. Edine izjeme naj se delajo le pri tistih židih, ki prestopijo h pravoslavni veri. Taki se sicer smejo sprejemati v administrativne službe, toda dostojanstvo in naslov se jim noben ne sme dati. To je, služi naj le če hoče, krščen žid, toda za višjega ne, kakor za diunrista ali k večem za praktikanta, kajti vsak višji uradnik ima kolikor toliko že svoj odmerjen delokrog, in tega pa tudi krščen žid v uradu ne sme imeti.

Nič, kakor zmote, same zmote pripravile so **kneza Aleksandra Battenberga** do svoje sedanje odpovedi. Prva taka zmota, kteri so vse druge sledile, je bil sprejem v Ruščuku in navzočnost ruskega diplomatskega agenta. Ko knez Aleksander tega vidi, ima to za ugodno znamenje, da mu je Rusija odpustila, ter si je mislil, da že ni nobene nevarnosti več zanj, za to šel in ponudil v znanem telegramu ruskemu caru svojo krono, češ, iz rok

tvojega očeta sem jo prejel, v tvoje jo zopet izročam. Knez se je nadjal, da bo car rekel: le obdrži jo, in to je bila druga zmota, izvirajoča iz prve, kajti car je dejal, kakor znano: Le nazaj jo daj, imam že družega moža zanjo pripravljene. Tretja zmota, ki je Aleksandra k odpovedi prisilila, je bila, da je mož mislil, velesile so mu naklonjene ter se je na tiste zanašaje v Bolgarijo vrnil, kjer se je pa takoj uveril, da ima samo tri na svoji strani, in sicer Angleško, Francosko in Laško; vse oddaljene, vse najbližnje in vplivne pa so mu bile nasprotné, ali saj se niso hotle zanj potegovati. Zato je prišel avstrijski zastopnik le v navadni obleki, ko so drugi veliko galo oblekli — nemškega in ruskega pa še blizo ni bilo. Na ta način je Aleksander sprevidel, da kakor se prestopi se zmoti in si je mislil, najbolje je, če grém. Obrniti se misli najpoprej domu, k svojemu očetu v Jugenheim, kjer si misli nekoliko oddahnuti po sedanji silni razburjenosti. Razburjen je vsled prestane težave neki tako, da celo spati ne more. Tudi si je neki gledé pomiloščenja zarotnikov premislil in pravi, da ostanejo vsi tako dolgo zaprti, da pride novi knez, kteri naj potem z njimi stori, kar mu drago. Če bo to res, reče se že danes lahko, da ne pojde nikomur za glavo; kajti novi knez si bo jako premislil, preden si bo hotel pot na prestol s krvijo svojih podanikov vtrditi. Knez se je tudi še sedaj velikodušnega pokazal. Kar ima posestva na bolgarskih tleh ležečega, podariti ga misli Bolgariji, in od treh milijonov frankov, ki mu jih mislijo dati Bolgari za odhod, vzle bo samo pol milijona, drugo bo pustil deželi.

Kolikor bolj si v **Rimu** po eni strani prizadevajo, da bi se kralj in papež zopet sprijaznila, kar bi se le s tem pogojem storiti dalo, da se vedno mesto zopet svojemu pravemu lastniku, sv. stolu, povrne, toliko večje je rovarstvo proti tej misli po drugi strani in sicer med najbolj zagriženimi liberalci. Da bi narod, kolikor moč, od tega odvrnil, sklenili so letošnji 20. september, kot dan oslobojenja Rimskega mesta iz duhovskih rok, posebno slovesno praznovati. Kako slovesnost da mislijo napraviti, se še ne vé, ker niso še nobenega pravega programa izdali, kar bi se bilo na vsak način moralo zgoditi, kajti 20. september že ni več daleč. Toraj kaj prav posebnega ne bo, ali pa se ravno zato zakriva. Med drugim imajo menda tudi izkopane kosti zavratnega morilca Lokatelija, ktere ga so leta 1861 dne 21. septembra zaradi zavratnega umora enega papeževih orožnikov ob glavo djali. Tistega človeka kosti so sedaj zopet izkopali in jih mislijo prenesti na Rimsko splošno pokopališče, kjer ima morilec že več let majhen kamenit spominek. To bo toraj eden del slavnosti; drugi bo pa prej ko ne obstal iz najete poulične druhali, ktera se bo za dobre novce po mestu vlačila in kričala: „Evviva Garibaldi, abasso il papa! Abasso li preti! Evviva Italia!“ Pri tem bodo tu pa tam pri zuanih katolikih zopet nekaj oken pobili ali kaj cerkev oskrunili, kakor so liberalni Lahi takih lepih reči že dobro vajeni.

Izvirni dopisi.

S Krke, 5. septembra. (Strah pred kolero.) Ta stavek zná že koga osupniti ter prestrašiti, da bode rekel: Oj, nesrečna Krška dolina, kaj si že tudi ti dobila čez vse „neljubega gosta“! Pa tudi sosedni prebivalci bodo vprašali: kje pa je kolera na Krki, saj skoraj po celí mesec ne slišimo mrtvaškega zvona, toraj kje jo je dopisnik čul, da piše stavek „strah pred kolero“? Odgovorim: „ne“, nisem je čul pri nas in tudi Bog nas je varuj! Čul

vodstvu, da privaja dečke češčenja sv. Rešnjega Telesa. Seveda, kaj posebnega se ne more pričakovati od malih otrok, kterih le manjši del hodi k sv. ohajilu in tedaj ne pozna še popolnoma čudovite skrivnosti: vendar je spodbudno videti, ko prihajajo ob priložnosti dečki v kapelo, kjer molijo po svoje, véasih molijo tudi križev pot. Vsi pa se zberó opoldne pred južino, ko zvoní angeljevo češčenje, v kapeli, da pozdravijo blaženo Devico in h krati sv. Rešnje Telo. Pozdravljenje je kratko in otrokom primerno. — V tretjič se zberó dečki v kapeli zvečer, da molijo skupno, kakor vselej, rožni venec, in s tem naznanjajo svojo dolžno zahvalo Materi Božji, svoji varuhinji.

Tako se vrši služba božja ob navadnih dneh. Ob nedeljah in praznikih se pa obhaja služba božja dalje in slovesneje. Po jutranji molitvi namreč je najprej nagovor, ki se oklepa kolikor mogoče sv. evangelija in je primeren za nerazviti um otroški. Kdor resno poskuša, on spozna, da je mogoče tudi „malim“ evangelij oznanovati. Ne bilo bi napačno v cerkvenih govorih ozirati se nekoliko bolj na mladino, ker sicer zgubijo mali veselje do božje besede in v poznejši starosti se ji bodo raje umikali, kakor pa jo spreje-

mali v svoja srca. — Slovesni značaj ima sv. maša ob nedeljah in praznikih zaradi petja in zunanjih olupšav na altarji. Petje se ravna većinoma po „Ceciliji“; ob največjih praznikih se je pela koralna maša. Dečki imajo prijetne in močne glasove in s časoma bode mogoče za petje še kaj več storiti. Petje in igranje na harmoniji se oskrbuje z domačimi močmi. — Poleg petja se obrača v kapeli precejšna skrb na olupšavo altarja. Celó leto prihajajo cvetlice na altar: ni torej čuditi se, da je cvetoči majnik v čast Materi Božji obhajal se med bujnimi cvetjem.

Popoldanska služba božja se začenja ob štirih. Da je tudi zunanji ljudem prilično vdeleževati se, molijo se najprej litanije in potem je po navadi podučevanje v krščanskem nauku, — kateheza, ki je najbolj primerna otrokom. O postnem času in ob drugih prilikah so namesto krščanskega nauka pridige; ob Marijinih praznikih pa rožni venec z litanijami. Rožni venec tudi ob nedeljah ne izostane.

V tem okvirji se kaže redna služba božja. Kader nanese čas in priložnost, napravijo se izvanredne slovesnosti, kakor o božiči ali pa v maju. Zlasti majnikove Šmarnice so skušale Materi Božji

skazati zahvalo za velike dobrote, ki jih je dosedaj skazovala tej hiši. Slovesnost je privabila veliko ljudi, od dne do dne se je bolj polnila kapela. Bog daj, da bi se tudi želje govornikove, ki je imel premišljevanje, kmalu spolnile! Izmed teh želj je ena bila tudi, da bi se mogla kmalu popolnoma dozdati hiša, ki je dosedaj dozidana samo do dveh tretjin.

In s to željo naj tudi jaz dovršim to površno sliko službe božje v Marijaniški kapeli. Upati je, da ima Bog dopadajenje nad tem svetim prostorom, kjer se pripravljajo otroška srca, da bodo vredno prebivališče sv. Duha in njegove milosti. Bog daj, da bi na tem kraji mogle vršiti se vedno lepše slovesnosti, da bi vedno več otrok hodilo sem molit in pet njemu slavo! O da bi mogoče bilo oživiti v mladih sreih onega duha, v kterem bode pozneje vse njihovo mišljenje in govorjenje sama služba božja, to se pravi: onega duha, ki bode rad služil Gospodu in ljubil njegovo postavo!

(Konec prih.)

sem o nji iz časnikov, kako razsaja po Laškem, da se je približala v Trst, Reko itd., pozneje že celó v Loški Potok. A danes pa nisem čul samo iz časnikov o koleri, ampak kar naravnost se nam je oklicalo od slavne c. kr. gosposke in od okrajnega glavarstva iz Litije, da se je prepovedalo romanje na Brezje, Ljubno, Maria Trost na Štajarskem itd. V Zatiškem okraju so prepovedani vsi semnji dotlje, da kolera pojenja. Zapovedalo se je snažiti po krémah in po vseh hišah po večkrat na teden. Res hvalevredne zapovedi in prepovedi slavne gosposke, si mora človek misliti, kako ona skrbi za ljudstvo in kako skrbno gleda na to, da bi ljudstvo obvarovala strašne šibe božje! Ali vprašam pa: Mar pa se kolera samo po romarjih na božjih potih in semnjih razširja? Mar se voznikov, pijancev in takih, ki po veselica kratkega časa iščejo, kolera ne prime? Pri nas se čestokrat pritožuje čez voznike, ker ni nikoli miru pred njimi, bodisi praznik kakoršen koli. Cesta pelje ravno mimo farne cerkve, toraj ropotanje vozov in vpitje voznikov se razlega kakor na kakem semnji, moti se ljudstvo v cerkvi med dopoludansko in popoludansko službo božjo, ne stori se pa nič zato, naj se pritožuje kdorkoli. Za pijančevanje se nič ne stori; ako greš v kako žganjarijo med službo božjo, ali ne najdeš ondi cele vrste pijancev sedeti, ki pijó strupeno žganje? To pa se ne godi samo pri nas, ampak v celem Zatiškem okraju in drugod. Akoravno so polne hiše žganjepivcev, vendar v takih slučajih ni strahu, da bi se kolera razširila, ter nikdo ne prepoveduje takih žganjepivskih shodov. Tudi veselice, ki se nahajajo tu pa tam, niso prepovedane. Naj sl. gosposka vendar premisli, da, ako se kolera razširja po romarskih shodih, se tudi po žganjepivskih in veselčnih skupinah lahko zatrosi. Toraj ako se prepové eno naj se prepové tudi drugo. *)

Iz Maribora, 9. septembra. Posvečevanje nove cerkve je tudi v velikih mestih precej znamenit dogodek. Tukaj je bila včeraj slovesno posvečena novo sozidana cerkev šolskih sester. Zidanje se je pričelo lansko spomlad, dovrševalo se sicer s težavami, pa vendar srečno, in včeraj je zamogla sprejeti prostorna in lična hiša božja prvič obilo število vernikov, ki so se po posvečevanju vdeležili prve službe božje. Poleg dobro obiskovane dekliške šole šolskih sester je bila nujno potrebna prostorna hiša božja. Dosedajna kapela — velika soba — nikakor ni bila primerna potrebam. Zato so naš velikodušni vladar sam, presvitli cesar, naklonili prvi večji dar za zidanje cerkve in se tudi pozneje zanjo zanimali. Samo po sebi se umeva, da je tudi samostan le zraven cerkve na pravem mestu: torej je samostan šolskih sester sedaj dospel do nekake dovršenosti. To se mu vidi že po zunanosti. Cerkev je prizidana neposredno severnemu delu samostana in je obrnjena z altarjem proti zapadu. Sprednje strani in pa vhoda tedaj nima na prostem in s tem kaže, da ni namenjeno za občinstvo, ampak za samostan in šolske otroke. Zvonik se dviga visoko in se vidi od daleč na okolu. Dolgost 26 metrov in širjava 13 metrov kaže, da cerkev za svoj namen nikakor ne boče premajhna. Slog je renesanski, altarji trije, v velikem je kip Matere Božje Brezmadežne, zeló prostoren je kor, zakristija je prizidana. — Vsakako pričá ta lepa stavba o neumornem trudu šolskih sester, ktere teží skrb za stroške, kakor tudi pričá o dobrem verskem duhu mesta Maribora, ki je sedaj za eno cerkev bolj bogato.

Ob 7. uri zjutraj so se pripeljali na včerajšnji Marijin praznik Nj. ekscelesca mil. knezoškof ter imeli sv. mašo še v stari kapeli, kjer so čakale relikvije za novo cerkev. Prišedšega višega pastirja je sprejela duhovščina in samostanska družina, pozdravila mala učenka kaj pogumno v lepih besedah, med tem, ko jim je druga podala v spomin na ta dan lepo mitro. Ob 8. uri se je začelo po običajnem obredu posvečevanje, ktero so prevzvišeni knezoškof opravljali tako lahkotno in spretno, kakor da živi v njih mladeniška moč. Precejšno število duhovnikov je opravljalo z višim pastirjem obrede in molitve, med njima večina gospodov kanonikov. Slovesnost so povzdigovala belo oblečene deklice in šolske sestre same s svečami v rokah.

Ko se je posvečevanje že po 11. uri končalo, so stopili mil. knezoškof sami na prižnico ter v po-

ljudnem govoru kratko omenili glavni pomen obredov in kot glavni predmet obravnavali trojni namen te hiše božje: da bi bila šolskim sestram hiša molitve, premišljevanja in tolažbe. Na to pa so služili za samostan neutrudljivo delavni gosp. kanonik Kosar slovesno sveto mašo potem, ko je bilo preneseno v tabernakelj sv. Rešnje Telo, in prevzvišeni knezoškof so slovesnost končali s zahvalno pesmijo, ki je pač morala občutke najtopleje hvaležnosti vzbujevati v tistih, ki so nosili breme težavnega zidanja.

Popoludne ob 4. uri so viši pastir blagoslovili jamo za Lurško Mater Božjo, ktero so med glasnim in ginljivim petjem prenesle sestre iz kapele v cerkev. Pete slovenske litanije imeli so g. kanonik Kosar, katerim je po lepi navadi odpevala cerkev kitico Marijine pesmi.

Po litanijah so vladika razveselili zbrano družbo s svojo navzočnostjo, kjer jim je kanonik Kosar v navdušenih besedah izrekel zahvalo za veliko dobrotljivost in požrtvovalnost v prid nove cerkve in samostana. Enaka zahvala je že poprej donela svitlemu vladarju zarad njegovega daru in njegovega zanimanja za novo cerkev.

Bil je res dan, kterege je Gospod naredil, za vse prijatelje in bližnje samostanu šolskih sester, za prijatelje izvrstne dekliške šole. Samostan ima sedaj središče, ima — rekel bi — neusahljivi studenec novega življenja, pravega napredovanja; dekliška šola ima najtrdnjšo podlago za versko izobraževanje, najlepšo priliko, da se poživilja po božji službi. Hvala Bogu za to, kar se je s tem storilo za katoliško šolo! Sreča za Maribor, da se njegova ženska mladina more likati versko, likati katoliško!

Za Maribor je bila skrajna potreba, da so poklicali l. 1864 iz Gradca red šolskih sester, da so prevzele poučevanje ženske mladine, ker je bil dotlej Maribor v tem oziru nekako zaostal in ni imel takih šol, kakor n. pr. Ljubljana v uršulinskem samostanu. S prva so bile tukajšne šolske sestre le podružnica Graške matere hiše. A sedanji vladika in drugi možje so kmalo sprevideli, da imajo sestre v Mariboru drugačen delokrog, kakor v Gradcu, zlasti da morajo učiteljice v slovenskih krajih postaviti se na podlago slovenskega jezika: zato se je ustanovila l. 1869 v Mariboru samostojna materna hiša, ki ima sedaj že več podružnic. Tudi na Kranjskem delujejo že v Repnjah in v Ljubljanskem Marijanišči.

Kakor že ime kaže, je prvi njihovi poklic: poučevanje in izgojevanje mladine. Po tem poklicu se ravna tudi njihovo izobraževanje. Ožji njihovi poklic na Slovenskem je: na podlagi slovenskega jezika povzdigniti versko šolstvo. Da imajo redovnice za tak poklic največ sposobnosti, to kaže skušnja. A treba jim je podpore, izvrstnih moči najprej. Bog daj, da bi tudi iz Kranjskega došlo šolskim sestram kaj takih moči! Za nadarjene in bogoljubne, seveda tudi omikane in za šolo vnete deklice ni lepšega poklica.

Pred nekaj časom je došel sestram tudi iz Bosne poziv, da bi ustanovile in prevzele kaj šol. Kot sestre iz reda sv. Frančiška bi imele na očetih frančiškanih trdno zaslombo. Dela toraj ne manjka. Naj se na novo okrepeča materna hiša šolskih sester po svoji novi cerkvi!

Trgovinska in obrtna zbornica.

(Dalje.)

VII. G. zbor. svetnik Klein poroča o ustanovitvi zadrug v političnem okraju Krškem, kateri se deli v štiri sodne kraje: Krški, Kostanjeviški, Mokronoški in Radeški. V celem političnem okraju se 872 oseb bavi z 1094 obrti, kateri so se po posamičnih sodnih okrajih porazdelili v zadruge tako-le:

1. V sodnem okraju Krškem, kateri šteje 326 obrtov z 258 obrtovalci, ustanovile so se tri zadruge in sicer:

- a) za gostilničarske obrte in za mesarje;
- b) za trgovce, kramarje, branjevce in druge male trgovce;
- c) za rokodelske, svobodne in dopuščane obrte, kateri niso že v zadrugah a) b).

2. V sodnem okraju Kostanjeviškem z 210 obrtovalci in 254 obrti ustanovile so se tri zadruge in sicer:

- a) za gostilničarske obrte in mesarje;

b) za mlinarje in žagarje;

c) za vse druge rokodelske, svobodne in dopuščane obrte, kateri niso že v prvi ali drugi zadrugi.

3. V sodnem okraju Mokronovškem z 242 obrtovalci in 310 obrti ustanovile so se tri zadruge:

a) za gostilničarske obrte in mesarje;

b) za trgovce vseh vrst;

c) za vse druge rokodelske, svobodne in dopuščane obrte, kateri niso v prvi in drugi zadrugi všteti;

4. V sodnem okraju Radeškem s 162 obrtovalci in 204 obrti ustanovile so se naslednje tri zadruge:

a) za gostilničarske obrte in mesarje;

b) za trgovce vseh vrst;

c) za vse druge rokodelske, svobodne in dopuščane obrte, kateri niso všteti v prvi in drugi zadrugi.

Odsek meni, da je ta razdelitev zadrug zeló primerna, zatoraj stavi predlog:

Zbornica se zлага s to sestavo zadrug ter jo priporoča.

Predlog se sprejme.

VIII. G. zbor. svetnik V. Petričič poroča o ustanovitvi zadrug v Motniku. Županstvo v Motniku se je namreč obrnilo do vis. c. kr. deželne vlade s prošnjo, naj bi dovolila, da bi Motniški obrtniki ustanovili sami za-se jedno zadrugo, kajti v Motniku je 32 obrtnikov. Če bi se tem pridružili še oni iz bližnjih vasi Špitaliča, Trojane in sv. Gotarda, bilo bi jih vkup 51, toraj gotovo zadostno število. Sicer pa je tudi iz Motnika v Kamnik jako dolga pot in bi vdeleževanje obrtnikov pri zadržnih zborih vzelo mnogo dražega časa.

Odsek ne more ravno trditi, da prošnja ni opravičena, a z ozirom na to, da so se zadruge ravnokar ustanovile in da bode po potrditvi pravil občni zbor sklican in takrat Motniškim obrtnikom prilika dana svoje nasvete v zboru staviti, zatoraj odsek meni, da ni umestno, že zdaj nasvetovati spremembe okoliša ravnokar ustanovljenih zadrug ter toraj predlaga:

Slavna zbornica naj v tem zmislu izreče svoje mnenje.

Predlog se sprejme.

(Dalje prih.)

Domače novice.

(Gosp. dr. Valenta), ravnatelj tukajšnje bolnišnice, odšel je v Inomost k zboru avstrijskih zdravnikov. Namestnik mu je za čas odsobnosti dr. Vinko Gregorič.

(Vabilo) k posvetovanju o ustanovitvi mlekarske zadruge v Ljubljani. Z ozirom na sklep glavnega odbora c. kr. kmetijske družbe v seji dne 29. avgusta t. l. in z ozirom na dotične članke v tem listu, vabi podpisani odbor vse one gospodarje, ki se zanimajo za ustanovitev mlekarske zadruge v Ljubljani, da se vdeležé posvetovanja v ta namen, ki bode v sredo 15. t. m. dopoludne ob 10. uri v prostorih c. kr. kmetijske družbe v Ljubljani v Salendrovih ulicah.

Glavni odbor c. kr. kmetijske družbe za Kranjsko.

(Povozili) so v torek popoludne na tukajšnjem južnem kolodvoru delavca Janeza Tavčarja iz Krakovega. Mož je prišel po neprevidnosti pri prerivanju vóz pod kolesa, ki so mu šla čez noge. Prepeljali so ga v bólnico. Nesrečni siromak ima petero otrok. Kdor bi jim hotel kaj dobrega storiti, mu bodo izvestno iz srca hvaležni.

(Slovenska predstava), v kterej sodelujejo igralci tukajšnega dramatičnega društva, bode v nedeljo 12. septembra v Škofji Loki v prostorih ondotne čitalnice. Živahna vdeležitev, vrla agitacija in požrtvovalnost, ktera se je pokazala pri vseh čitalnicah, kjer je šla do sedaj slovenska predstava raz desk, zagotavlja nam tudi v Škofji Loki mnogo vspeha, dramatičnemu društvu pa lepo bodočnost. Podpornih udov na Vrhniki, v Kamniku in Kranji oglasilo se je prav lepo število in bode dramatičnega društva odbor v teku prihodnjega tedna odposlal v ta namen vpisovalne pole v omenjena mesta.

(Slovenska gledališčna predstava) v Kranjski čitalnici v sredo zvečer je bila izvrstna, prostori polni, občna zadovoljnost pa taka, kakor ne še kmalo. Kakor čujemo, misli si vrli Kranj takih predstav vsak mesec po eno preskrbeti, kar je izvestno vse hvale in posnemanja vredno. Igralci slovenskega dramatičnega društva so pošteni igralci, zakar tudi vseskozi zaslužijo občne podpore.

*) Gosposka stori kar more in kar se ji svetuje iz zdravniških krogov, a hermetično se kraji ne dajo zapreti; kedar pri sosedu gorí, rada priletí iskra na mojo hišo, a tega ni kriv ne sosed niti drugi ljudje, ako niso mogli tega ubraniti; sicer na „fatum“ verujejo le moslemi, a mi kristjani storimo, kakor vemo in znamo, da se obvarujemo zlega. Vred.

(Stuver je tú!) kdo je Stuver? Najslavnejši in najspretnejši sedaj živečih pirotehnikov. Z Dunaja prišel je semkaj in je vže pričel priprave za velikanski in sijajni ognjemet, kterega bo v nedeljo zvečer 12. t. m. na strelišči pod Rožnikom zažigal. To vam bo nekaj velikanskega, nekaj, kar Ljubljana še ni videla! Bog daj lepo vreme, kajti to vam bo večer, kakoršnega že dolgo ni bilo. Stuver je mojster med pirotehnik, le škoda, da ima to „smolo“, kakor „Ljubljanski Sokol“, da je navadno vselej dež, kadar on kaj napové. Na Dunaji je prišel oče njegov v pregovor v tem oziru. No, vošimo mu najlepše vreme in popolnoma razprodane prostore, ki imajo sledeče cene: Sedež pri ognjemetu z vstopnino vred k koncertu 80 kr. Vstopnina sama brez sedeže pa znaša le 30 kr. Vstopnice dobivaje se pri Kirbischu na Kongresnem trgu. Več pove pa zadej oglaš.

(Srebrni zaslužni križec s krono) prejel je c. kr. okrajni stražmešter g. Miha Bayer v Kranji za mnogoletno uspešno delovanje v službi za javno varnost.

(Včerajni mesečni somenj) ni bil kaj prida, kar ni čuda, če pomislimo, koliko ima ravnokar naš kmet dela. Poleg tega bo pa že drugi teden veliki jesenski somenj „o križevem“, na kterega se navadno prav veliko žrebet prižene, kterih se pa tudi že včeraj ni manjkalo.

(Jabolka), kdor jih ima kaj prida, lahko prav dobro prodá v Ljubljani, kjer jih razni trgovci za mošt skupujejo. Pošiljajo jih menda venkaj na Nemško.

(Lurške romarje) bo zanimalo zvedeti, da je v tiskarni sv. Cirila v Mariboru izšel lep slovenski prevod pesmi „Ave Maria“, ktera se je na Lurškem popotovanji s toliko navdušenostjo pela.

(Učiteljska zborovanja) so se letos nekaj zakasnili, — in dan za to se ima določiti še le 13. septembra. — Odloženo ni opuščeno.

(Premije) so dobili dné 6. septembra na Vrhnikih sledeči konjerejci za kobile z žrebati: Jos. Lenarčič z Vrhnik 40 gld., Nace Gams iz Iške Loke 25 gld., Nace Štefin iz Zaloga pri Postojni 20 gld. Cene Ogorelec iz Škofelje 20 gld., France Oven iz Podsmreka 15 gld., Ig. Marka Jelovšek iz Ljubljane 10 gld. in France Seliškar iz Loga 10 gld. Srebrne državne svetinje so dobili: Anton Rotar iz Podsmreka, Jos. Lavrenčič iz Postojne, Stefan Furlan iz Mirke. Za mlade breje žrebice so dobili: Janez Jeraj iz Sinje Gorice, Andrej Marinka iz zunanjih Goric in Jože Kršman iz Bevk po 30 gld., srebrno državno svetinjo pa Jernej Ber iz Sinje Gorice. Za eno- in dveletna žrebata: France Gregurka iz Sinje Gorice in Avgust Gašpari iz Logateca po 10 gld. Srebrno državno medaljo pa Jože Debevec iz Borovnice.

(Razpisani) ste učiteljski službi v Sorici in pa v Zalemlogu na ondašnjih enorazrednicah. Plače je povsod po 400 gld., službene doklade po 30 gld. in pa stanovanje. Obe službi ste razpisani za stalno umeščenje.

(Umrli je) 8. t. m. na Dunaji gosp. Karol Simmer, vrednik „Vaterland“-a. — Rojen je bil v Salzkammergut-u; bil l. 1864 pri vojski Šlezvig-Holsteninu, l. 1866 v pruski vojski. Od l. 1877 je bil odgovorni vrednik pri „Vaterland“-u. Pod prejšnjim ministerstvom je imel tiskarske tožbe, in en pot je bil obsojen na mesec dni zapora. V vojski si je nakopal bolezen, in je umrl po hudem trpljenji. Bil je odkritosrčen in pošten, značajan in natančen po vojaško v svojih opravkih.

(Iz c. kr. poštne hranilnice.) Pred nami leži najnovejša ravnokar razpošiljana uradna okrožnica z računom za mesec avgust. Na prvem mestu priobčuje ista določbo, vsled ktere morajo nabiralnice pri izplačevanju čekovnih nakaznic ob priliki konkurza oseb ali firm ravhati tako, kakor z navadnimi nakaznicami, t. j. denar se ne sme izročevati osebam, oziroma firmam, ampak sodnijski imenovanemu oskrbovalcu konkurzne mase. Dalje objavlja izkaz o prometu. Iz istega se vidi, da se je pret. meseca 324.553krat vložilo za 40.063.006 gld. Od tega pride na Štajarsko 17.188 vlog za 1.805.448 gld., na Koroško 4568 vlog za 415.207 gld., na Kranjsko 3819 vlog za 432.182 gld., na Primorje 4726 vlog za 1.034.803 gld. V istem času se je 108.329krat izvzelo za 39.799.525 gld., od tega na Štajarskem 3562krat za 1.088.548 gld., na Koroškem 870krat za 124.295 gld., na Kranjskem 633krat skupaj za 100.850 gld., v Primorji 2272krat

za 719.568 gld. — Od 12. januarja 1883 se je po državi 8.223.359krat vložilo za 650.163.066 gld. 89 kr., izvzelo pa 2.328.754krat za 614.286.195 gld. 63 kr. — Vložnih knjižic so v celem izdali 760.839, izplačali 232.413; v minolem mesecu pride teh knjižic na Štajarsko 502 izdani in 211 izplačanih, na Koroškem so jih izdali 178, izplačali 137, na Kranjskem izdali 124, izplačali 65, v Primorji 249, oziroma 132. — Knjig-čekovnic je v prvi deželi sedaj v prometu 10 novih, v drugi 2, v tretji 5, v četrti 7, skupno število izdanih je 10.397, izplačanih 841. — Rentnih knjižic je v prometu 8425 v vrednosti 5.038.850 gld. — Državnih papirjev je urad vložnikom kupil in jim na zahtevanje doposlal za 4.378.550 gld. — Izmed slovenskih knjižic je v zgubo prišla po ena v Železni-kapeli, na Slatini, v Proseku. — Novo nabiralnico dobil je Beljak (kolodvor) in Rettenegg. — V neuradnem delu nahaja se izkaz o prometu poštne hranilnice na Ogorskem, kjer so jo dobili letos začetkom februarja. Do konca julija se je tam 284.554krat vložilo za 1.421.771 gld., a vrnilo 29.421krat za 460.103 gld. — Sklepoma je poročilo o državni hranilnici francoski za mesec junij, vložilo se je čistih 3.103.371 frankov, vseh knjižic je tam 783.421.

Telegrami.

Budapešt, 9. sept. Blizo 200 ljudi, med kterimi so bili tudi grof Zichy, grof Battyanji in baron Orczy in 200 dijakov z narodno zastavo pričakovalo je danes popoldne na peronu Aleksandra Battenberga. Vlak se je pripeljal ob 3. uri 25 minut popoldne, in so mu gromeči: „Eljen Šandor!“ nasproti doneli. Aleksander vidoč, da ni drugače, pokazal se je na oknu, kar pa še ni zadostovalo; moral je izstopiti, nakar ga je grof Zichy pozdravil. Aleksander mu je odgovoril: „Padli velikaš nima nič več besede. Za to danes tudi ne morem več, kakor le svojo zahvalo izreči Vam za gostoljubnost na ogerski zemlji. Ločim se z zavestjo, da sem le dobro hotel in da sem svojemu nasledniku vladanje polajšal. Sprejmite še enkrat tisočero zahvalo!“

Dunaj, 9. sept. Princa Battenberga je zbrano občinstvo pri prihodu in odhodu v Jugenheim živahno pozdravljalo.

Trst, 9. sept. V poslednjih 24. urah zbolele so 4 osebe za kolero, umrla je pa ena.

Petrograd, 10. sept. „Journ. de St. Petersbourg“ pravi gledé zatrjevanj, ki jih je Aleksander v svoji proklamaciji dal, da se Rusija nasproti knezu ni mogla ničesar obvezati, vendar pa je zarad ondi obstoječih strankarskih razprtij naročila ruskim agentom, da naj Bolgarom objavijo, da je Rusija pripravljena zarad vpokojenja strank in ustanovitve redú začasno vlado podpirati.

Sofija, 9. sept. Knez je pred svojim odhodom še ukazal, da naj se zastava Strumskega

polka raztrga, ker se je polk upora proti knezu vdeležil. Gojenci kadetskega ustava naj se pa v polke potaknejo.

Umrli so:

7. sept. Marija Peterca, delavčeva hči, 11 mes., Kurja vas št. 16, božjast. — Jožef Avbelj, pekovskega pomočnika sin, 2¹/₂ leta, Poljanska cesta št. 47, katar v črevesu. — Angela Jamnik, krojačeva hči, 15 mes., Kurja vas št. 16, jetika. — Jožef Rabič, krčmar, 68 let, Krakovski nasip št. 4, oslabiljenje.

8. sept. Antonija Jurša, železniškega paznika žena, 26 let, Cerkvene ulice št. 11, Eeclampsie.

V bolnišnici:

5. sept. Peter Jelovečan, dninarjev sin, 16 dni, vsled katara v želodcu. — Reza Kern, delavčeva žena, 35 let, Ascites.

6. sept. Leopold Weingerl, vrtnar, 36 let, jetika.

7. sept. Antonija Ulčar, kajzarjeva hči, 15 mes., vodenica v glavi. — Peter Tavčar, dninar, 20 let, vročinska bolezen.

Tuji.

8. septembra.

Pri **Maliču**: Ignac Flucher, trgovec, iz Pesnice. — Saloari, zasebnik, iz Grada. — Baron Wurms, zasebnik s hčerjo, iz Gorice. — Franc Strobl, c. k. podpolkovnik, iz Gorice.

Pri **Stonu**: Fischer in Godel, trgovec, z Dunaja. — Janez Končar, c. k. nadporočnik, iz Ptuja. — Anton Lodeš, nadgodzar, iz Postojne. — Barsilai, Thomeš, Schleimer in Slabe, zasebniki, iz Trsta. — Dr. Jožef Ullmann, c. k. zdravnik mornarice, iz Pulja. — Schwarz in Musina, zasebnici, iz Gorice.

Pri **Tavčarji**: Emil Manser, trgovec, iz Stuttgarta. — Jožef Link, c. k. stotnik, iz Kremsa. — Karl Hess, zasebnik, iz Zagreba. — Franc Xaver Goli, trgovec, iz Idrije. — Dobrin in Likan, zasebnika, iz Trsta. — Dr. Waiz, odvetnik, iz Kormonsa. — Anton Bretti, zasebnik, iz Palova. — Anton Pauluzza, posestnik, iz Udine.

Pri **Bavarskem dvoru**: F. Fortuna, zasebnik, iz Zatičine. — Janez Beseck, uradnik, iz Semiča. — P. Majdič, posestnik tovarne, iz Jarše. — M. Sepič, trgovec, iz Kastava. — Avgust Huber, inženir z družino, iz Trsta. — Franc Tomazič, lesni trgovec, iz Reke.

Pri **Južnem kolodvoru**: Samuel Knopf, potovalec, z Dunaja. — Franc Maierle, trgovski pomočnik, z Dunaja. — Katarina Egger, prodajalka, z Dunaja. — Alojz Kussmann, potovalec, iz Maribora. — F. Marse, uradnik, iz Banjaluke.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje		Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v mm
		zrakomera v mm	toplomera po Celziju			
	7. u. zjut.	737.48	+14.4	brez v.	jasno	
	9. 2. u. pop.	737.48	+26.0	" "	jasno	0.00
	9. u. zveč.	738.70	+18.4	" "	jasno	

Zjutraj megla, pozneje jasno, vroče. Srednja temperatura 19.6° C., za 4.6° nad normalom.

Dunajska borza.

(Telegrafično poročilo.)

10. septembra

Papirna renta 5% po 100 gi. (s 16% davka)	85	gl.	—	kr.
Srebrna „ 5% „ 100 „ (s 16% davka)	85	„	40	„
4% avstr. ziata renta, davka prosta	118	„	65	„
Papirna renta, davka prosta	102	„	—	„
Akcije avstr.-ogerske banke	865	„	—	„
Kreditne akcije	279	„	10	„
London	125	„	80	„
Srebro	—	„	—	„
Francoski napoleond.	9	„	96 ¹ / ₂	„
Ces. cekini	5	„	94	„
Nemške marke	61	„	60	„

V nedeljo 12. septembra 1886

na strelišči pod Rožnikom

nepreklicljivo samo enkrat

velikansk briljanten ognjemet,

ki ga bo osebno zažigal c. k. dvorni pirotehnik

Anton Stuver iz Dunaja.

Zažigal se bo na štirih straneh, med kterimi bo končni tabló:

Neapelj z bljevajočim ognjenikom Vezuvom.

Prav nazadnje videl se bo

krasen šop zvezdnatih raket

obstoječ iz 400 raket.

Popoldne ob 5. uri začne se veliki koncert, ki ga napravi vojna godba c. k. 17. pešpolka. Če bo vreme dvomljivo, se ognjemet izvestno napravi; le če bi šel dež, preloži se na drug lep dan in obdržé kupljene vstopnice veljavo.

Cena sedežem je sledeča: Sedež s številko z ustopeno h koncertu 80 kr. — Prostor za stati 30 kr. — Otroci in vojaki od narednika navzdol po 15 kr. — Vstopnice dobivajo se od danes v slaščičarni g. Rudolfa Kirbiša na Kongresnem trgu.

Začetek ognjemeta ob 1/8. zvečer.